



VALSTYBINĖ LIETUVIŲ KALBOS KOMISIJA

Lietuvos Respublikos Seimui

2015-03-09 Nr. S1-107(1.7)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINĖS KALBOS KONSTITUCINIO ĮSTATYMO PROJEKTO

Teikiame pastabas dėl Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos konstitucinio įstatymo projekto Nr. XIIP-558:

1. Siūlome tikslinti 2 str. 2 d. sąvoką „Kalbos norma“ ir teikti „Bendrinės kalbos norma“, nes 20 str. nurodyti kalbos taisyklingumo reikalavimai sietini su bendrinės kalbos normomis.

2. Siūlome į 2 str. 3 d. – sąvokos „Kalbos tvarkyba“ apibrėžtį – įrašyti žodį „bendrinės“. Šią dalį siūlome formuluoti taip:

3. Kalbos tvarkyba – kalbos statusą ir bendrinės kalbos vartojimo taisyklingumą užtikrinančių teisinių, finansinių ir organizacinių priemonių visuma, kalbos norminimas ir normų sklaida, kalbos išteklių gausinimas.

3. Siūlome pakeisti 1 str. 4 d. sąvokos žodžio „Neoficialus“ formą ir teikti „Neoficialusis“.

4. Siūlome patikslinti 1 str. 5 d. sąvoką – įrašyti žodį Respublikos. Šią dalį siūlome formuluoti taip:

5. Oficialusis Lietuvos Respublikos vietovardis – teisės aktų nustatytas Lietuvos Respublikos geografinio objekto pavadinimas lietuvių kalba.

5. Siūlome 1 str. 8 d. sąvoką „Viešieji užrašai“ teikti terminijoje labiau įprasta vienaskaitine forma – „Viešasis užrašas“.

6. Kalbos komisijos nuomone, Konstituciniame įstatyme turėtų būti tik pagrindinės asmenvardžių vartojimą reglamentuojančios nuostatos, o konkretesni dalykai galėtų būti nustatomi specialiuoju įstatymu. Kalbos įstatymu reglamentuotinas tik asmenvardžių rašymas asmens tapatybę patvirtinančiuose dokumentuose (į kitus dokumentus jie turėtų būti perrašomi iš asmens dokumentų). Siūlome tokią apibendrinamą 14 str. 1 d. formuluotę:

14 straipsnis. Vardai ir pavardės

1. Lietuvos Respublikos piliečių vardai ir pavardės valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų sudaromuose ir išduodamuose asmens tapatybę patvirtinančiuose ar jiems prilyginamuose dokumentuose rašomi lietuviškais rašmenimis, išskyrus tuos atvejus, kai asmens tapatybę patvirtinantis ar jam prilyginamas dokumentas išduodamas pagal Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka pripažįstamą dokumento šaltinį, kuriame asmens vardas ir (arba) pavardė įrašyti nelietuviškais lotyniško pagrindo rašmenimis.

7. Siūlome 19 str. 3 d. vietoj sąvokos „kalbos norma“ įrašyti sąvoką „bendrinės kalbos norma“. Šią dalį siūlome formuluoti taip:

Valstybė užtikrina informacijos apie bendrinės kalbos normas ir kalbos rekomendacijų, kitų kalbos išteklių prieinamumą visuomenei.

8. Atsižvelgdami į tai, kad 20 str. 2 d. kalbama apie galimybę netaikyti kalbos normų stilistiškai motyvuotais atvejais, t. y. atsižvelgti į funkcinį stilių, siūlome patikslinti 20 str. pavadinimą – papildyti žodžiu „funkcionalumas“, taip pat vietoj žodžių „periodinės spaudos“ įrašyti žodžius „laikraščių, žurnalų, interneto portalų ir kitų visuomenės informavimo priemonių“, vietoj žodžių „būti taisyklingi“ įrašyti „atitikti bendrinės kalbos normas“. Šią dalį, įtraukiant ir kitus anksčiau teiktus siūlymus, siūlome formuluoti taip:

20 straipsnis. Lietuvių kalbos taisyklingumas ir funkcionalumas

1. Teisės aktų, kitų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų dokumentų ir viešosios informacijos, privačiųjų juridinių asmenų viešosios informacijos, laikraščių, žurnalų, interneto portalų ir kitų visuomenės informavimo priemonių, knygų ir kitų leidinių, mokymo priemonių, ugdymo ir mokymo proceso, viešosios rašytinės ir sakytinės informacijos apie prekes, paslaugas ir užsakomuosius darbus, reklamos, viešųjų užrašų, filmų, spektaklių, radijo ir televizijos programų vedėjų ir žurnalistų kalba, titrai ir subtitrai, taip pat Lietuvos Respublikoje steigiamų juridinių asmenų pavadinimai turi atitikti bendrinės kalbos normas.

Komisijos pirmininkė



Daiva Vaišnienė

Jūratė Palionytė, tel. 272 3358, el. p. jurate.palionyte@vlkk.lt